

Siirtyminen rakennustuotteiden CE-merkintään - ohje rakennusvalvonnalle

JOHDANTO

Rakennustuotteiden CE-merkintä on yhdenmukainen eurooppalainen tapa osoittaa tuotteen ominaisuudet siten, että tuotteen voi saattaa markkinoille kaikissa Euroopan talousalueen maissa.

EU:n rakennustuoteasetuksen tullessa kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013 tulee CE-merkintä pakolliseksi niille markkinoille saatettaville rakennustuotteille, joille on harmonisoitu tuotestandardi (hEN), jonka CE-merkinnän siirtymäaika on päättynyt. CE-merkintä tulee pakolliseksi myös sellaiselle rakennustuotteelle, jonka valmistajalle on myönnetty vapaaehtoinen eurooppalainen tekninen arviointi (ETA).

Huom: Jos rakennustuotteelle on myönnetty eurooppalainen tekninen hyväksyntä (ETA hankittu ennen 1.7.2013), niin ETAn saaneen valmistajan ei ole pakko CE-merkitä rakennustuotetta. Tosin pelkkä ETA ei yleensä ole riittävä selvitys rakennustuotteen kelpoisuuden osoittamisessa.

Tietoja voimassa olevista harmonisoiduista tuotestandardeista (yli 420 kpl) voi etsiä mm. hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi, josta löytyy myös kunkin standardin siirtymäajat. Tuoteryhmittäin harmonisoidut tuotestandardit on luetteloitu esimerkiksi SFS:n verkkosivuilla linkissä <http://sales.sfs.fi/sfs/servlets/ProductServlet?action=productFamily&productFamily=4522>.

Luettelo rakennustuotteista, joilla on myönnetty ETA-hyväksyntä, löytyy EOTAn verkkosivuilta (www.eota.be) linkistä <http://www.eota.be/pages/valideta/>.

Pakollisen CE-merkinnän piiriin arvioidaan 1.7.2013 alkaen kuuluvan noin 80 % rakennustuotteista.

RAKENNUSTUOTTEEN KELPOISUUS

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 152 §:n mukaan tulee rakennustuotteen, joka on tarkoitettu käytettäväksi pysyvänä osana rakennuskohteessa, olla turvallinen ja terveellinen sekä ominaisuuksiltaan sellainen, että rakennuskohde asianmukaisesti suunniteltuna ja rakennettuna täyttää ko. laissa säädetyt olennaiset tekniset vaatimukset tavanomaisella kunnossapidolla taloudellisesti perustellun käyttöajan ajan.

Olennaiset tekniset vaatimukset ovat (maankäyttö- ja rakennuslaki MRL):

1. Rakenteiden lujuus ja vakaus (117a §)
2. Paloturvallisuus (117 b §)
3. Terveellisyys (117 c §)
4. Käyttöturvallisuus (117 d §) ja Esteettömyys (117 e §)
5. Meluntorjunta ja ääniolosuhteet (117 f §) ja
6. Energitehokkuus (117 g §)

MRL 152 §:n mukaisten, rakennustuotteen kelpoiseksi osoittavien ominaisuuksien toteaminen kuuluu rakennushankkeeseen ryhtyvän MRL 119 §:n mukaiseen huolehtimisvelvollisuuteen. Rakennushankkeeseen ryhtyvä sisällyttää yleensä tekemissään sopimuksissa hankkeen eri osapuolille vastuita rakennustuotteiden kelpoisuuden osoittamiseksi.

Rakennustuotteen kelpoisuus tarkoittaa sitä, että rakennustuotetta voidaan sen ominaisuuksien perusteella käyttää aiotussa rakennuskohteessa, kun se täyttää siinä kohteessa asetetut viranomaisvaatimukset.

Huom: Lisäksi rakennustuotteen on täytettävä suunnitelma-asiakirjojen vaatimukset, jotka voivat asettaa viranomaisvaatimuksia tiukempia tai muita vaatimuksia.

Rakennustuotteen CE-merkintä poikkeaa täysin muiden tuotteiden CE-merkinnästä, sillä se kertoo vain **tuotteen harmonisoidussa tuotestandardissa tai eurooppalaisessa teknisessä arvioinnissa ilmoitetut ominaisuudet** yhdenmukaisella eurooppalaisella tavalla eikä siten ole automaattisesti osoitus tuotteen kohdekohtaisesta soveltuvuudesta tai määräystenmukaisuudesta. Markkinoilla on asianmukaisesti CE-merkittyjä rakennustuotteita, jotka eivät kuitenkaan sovellu ilmoitettuun käyttökohteeseen Suomessa, koska eivät täytä viranomaisvaatimuksia.

Rakennustuotteen kelpoisuus selvitetään a) EU:n rakennustuoteasetuksen mukaisessa menettelyssä suoritustasoilmoitukseen (DoP) ja CE-merkintään perustuen tai b) vapaaehtoiseen kansalliseen tuotehyväksyntään perustuen, silloin kun CE-merkintä ei ole pakollinen. Jos tuotteen kelpoisuutta ei ole varmistettu CE-merkintään perustuen, eikä tuotteeseen sovellettavaan kansalliseen tuotehyväksyntään perustuen, rakennushankkeeseen ryhtyvän on **huolehdittava ennen tuotteen käyttämistä tuotteen kelpoisuuden selvittämisestä rakennuspaikkakohtaisesti.**

VIRANOMAISVAATIMUKSISTA JA VAATIMUSTASOISTA

Suomen rakentamismääräyksiä ei ole saatettu yhteensopiviksi CE-merkinnän suoritustasoilmoituksissa (DoP) ilmoitettavien ominaisuuksien kanssa lukuun ottamatta palo-ominaisuuksia. Tästä syystä ei aina ole helppoa selvittää, mitkä ovat rakennustuotteilta vaadittavat ominaisuudet ja vaatimustasot Suomessa tuotteen käyttökohteissa.

Tämän ongelman ratkaisemiseksi ovat SFS:n rakennussektorin toimialayhteisöt ryhtyneet laatimaan kansallisia soveltamisstandardeja (SFS 7000-sarja), joissa Suomessa tuotteen eri käyttökohteissa vaadittavat ominaisuudet ja tarvittaessa niiden vaatimustasot on esitetty. Soveltamisstandardit ovat suosituksia, jotka alan asiantuntijat ovat laatineet CE-merkittyjen rakennustuotteiden käytön helpottamiseksi. Soveltamisstandardeja tarvitaan vielä lisää.

Huom: SFS 7000-sarjasta löytyy tietoa hEN Helpdeskistä www.henhelpdesk.fi tai SFS:n verkkosivuilta linkistä <http://sales.sfs.fi/sfs/servlets/ProductServlet?action=productFamily&productFamily=4521>

RAKENNUSHANKKEESEEN RYHTYVÄN VASTUUT KELPOISUUDEN OSOITTAMISEKSI

Rakennushankkeeseen ryhtyvän velvollisuus on eri tehtäviin tarvittavaa asiantuntemusta käyttäen huolehtia CE-merkittyjä rakennustuotteita koskien, että:

- 1) Suunnitteluasiakirjoissa on rakennustuotteilta vaadittavat ominaisuudet ja vaatimustasot esitetty siten, että valittaessa suunnitelmien mukainen tuote rakennuksen olennaiset tekniset vaatimukset (viranomaisvaatimukset) täyttyvät MRL 152 §:n mukaisesti
- 2) Rakennustuotteiden suoritustasoilmoitukset (DoPit) osoittavat rakennukseen kiinnitettävien rakennustuotteiden olevan suunnitelmien mukaisia
- 3) Rakennustuotteiden ilmoitettuja ominaisuuksia osoittavat suoritustasoilmoitukset (DoPit) arkistoidaan ja käytettyjen tuotteiden jäljitettävyyden varmistetaan (mm. CE-merkintätiedot)

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennustuotteet on kiinnitetty/asennettu rakennukseen suunnitelmien ja tuotetta koskevien asennusohjeiden mukaisesti ja toteutuksen tarkastus on suoritettu.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on otettava yhteyttä rakennusvalvontaviranomaiseen, jos esimerkiksi rakennustyössä käytetään rakennustuotteita, joiden kelpoisuudesta ei ole riittävää näyttöä. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on myös otettava yhteyttä rakennusvalvontaan, jos rakentamisessa havaitaan sellainen virhe tai vaurio, jonka korjaamistoimenpiteiden arviointi saattaa edellyttää ulkopuolista asiantuntemusta. Tätä kohtaa on sovellettava esimerkiksi tapauksiin, jossa havaitaan CE-merkinnän suunnittelutietojen perusteiden olevan virheellisiä.

TYÖMAAN KÄYTÖSSÄ OLEVAT ASIAKIRJAT

Merkittävä muutos on se, että 1.7.2013 lähtien tuotteen ilmoitetut arvot esitetään suoritustasoilmoituksessa (DoP) ja tuotteen mukana kulkeva CE-merkintä lähinnä liittyy tuotteen sitä koske-

vaan DoPiin. Lisäksi valmistajalla tulee olla ilmoitetun laitoksen varmentamistodistus tuotannon sisäisestä laadunvalvonnasta AVCP-menettelyssä 2+ tai tuotteen suoritusasteen pysyvyydestä AVCP-menettelyssä 1 tai 1+ (ks. taulukko). Jos valmistajalla on EU vaatimustenmukaisuustodistus, niin se kelpaa varmentamistodistuksen tilalla alkuvaiheessa.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee huolehtia, että rakennustuotteiden ominaisuuksia osoittavat keskeiset asiakirjat arkistoidaan osana tarkastusasiakirjaa (voi olla myös sähköinen lomake). CE-merkityistä rakennustuotteista kannattaa arkistoida vähintään suoritusasteilmoitus (DoP) ja tarvittaessa osoitus CE-merkinnästä joko tuotteessa, pakkauksessa tai tuotteen mukana seuraavissa asiakirjoissa. Kun suoritusasteilmoitukseen on merkitty varmentamistodistuksen numero, niin riittää, että todistus hankitaan valmistajalta vain tarvittaessa esimerkiksi kun rakennusvalvonta sitä pyytää. Jos varmentamistodistuksen numeroa ei ole merkitty suoritusasteilmoitukseen, niin silloin todistus on tarpeen hankkia valmistajalta, jotta sen yhteys suoritusasteilmoitukseen on osoitettavissa. CE-merkinnän perustuessa ETAan, kannattaa hankkia ja arkistoida myös ao. ETA-arviointipäätös, johon olennaisten teknisten vaatimusten täyttämisen selvittämisen perustuu.

Ilmoitetun laitoksen varmennus (AVCP-menettelyt)

Kontrollikeinot	1+	1	2+	3	4
Tehtaan sisäinen dokumentoitu laadunvalvonta	V	V	V	V	V
Tehtaalla testausohjelman mukainen lisätestaus	V	V	V		
Tuotetyypin määrittäminen tyyppitestauksen, laskennan, taulukkoarvojen jne. perusteella	TS	TS	V	L	V
Tehtaan sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus	TS	TS	LS		
Tehtaan sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arviointia ja hyväksyntä	TS	TS	LS		
Pistokoetestaus ennen tuotteen saattamista markkinoille	TS				

V = valmistaja, L = testauslaboratorio, LS = laadunvalvonnan sertifiointilaitos, TS = tuotesertifiointilaitos
Lähde: www.henhelpdesk.fi.

RAKENNUSVALVONNAN TEHTÄVÄT

CE-merkittyjen rakennustuotteiden kelpoisuuden osoittamiseen liittyen eivät rakennusvalvonnan tehtävät poikkea millään tavalla MRL 124 §:n viranomaisvalvontaan kohdistuvista velvoitteista valvoa yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään. Lisääntyvää huomiota kuitenkin muutoksen johdosta tulee kiinnittää toimijoiden kelpoisuuteen, ennen kaikkea suunnittelijoiden kykyyn laatia suunnitelmat niin, että tuotteeseen kohdistuvien vaatimusten täyttyminen voidaan käytettävän tuotteen CE-merkintään liittyvillä tiedoilla osoittaa. Näin rakennustyömaalla tehtäväksi jää todeta, että käytetyt tuotteet on hankkeen tarkastusasiakirjamenettelyn mukaisesti todettu täyttävän suunnitelmissa esitetyt vaatimukset.

Muutosta ei 1.7.2013 tule myöskään MRL 181 §:n velvoitteeseen seurata rakennustuotteiden käyttämistä ja tarpeen mukaan ilmoittaa CE-merkinnän käyttämisessä havaituista epäkohdista markkinavalvontaviranomaiselle (TUKES).

Odotettavissa on, että MRL 124 §:n rakennusvalvonnalta edellyttämän ohjauksen ja neuvonnan tarve tilapäisesti lisääntyy. Tämä vaatii myös rakennusvalvonnalta lisää perehtyneisyyttä CE-merkittyjen rakennustuotteiden käyttöön niin suunnittelun kuin toteutuksenkin osalta.